

tiran y rocassos / --- / llur crit, trepitj, *llambordes* y bigues, que brunzeixen / a Alcides esperonan, que fuig per l'erm fangós / ---» (VI, 54a); «quin carrer aquell, y com lo tinc present avuy encare! --- Si'ls tascos y *llambordes* de sos antics edificis no s'haguessen enterrat en los fonaments dels nous --- m'arriscaria a reconstruir-lo», Pons Mass. (*La Colla del Carrer* I, p. 9); «el rector de Sant Aniol --- al peu de l'altar, anava parlant --- sota aquelles arcades, fartes d'aguantar un trespol mig podrit --- formiguejava una bigarada multitud d'homes --- que seien pels bancs, per les llotoses marxes de pedra i per sobre les *llambordes* de terra, des del presbiteri fins a sota el cor, espècie d'encavallada de fusta ---», MrnVayreda (*La Puy.* I, p. 45; 4, 43).

El mot avui no pertany ja al francès comú però s'ha mantingut en bastants parlars occitans; allà però no sembla aplicar-se a res de pedra sinó a taulats o paviments de fusta: llem. *lambourdo* f. «des pièces de bois qu'on place entre deux planchers, lorsqu'on fait un plancher double» i el verb *lambourda* tr. «placer les *lambourdas* qui doivent porter le second plancher» (Béronie), Roergue *lambourdo* «pièce de bois couchée contre un mur ---» (Vayssier), Castres *fiato* [*< FĪ-LA*], *lambourdo* «pièce de bois qui soutient un parquet, le bout des solives etc.» (Couzinié); també sembla ser conegut en el dialecte rodanès, on el *TdF* el dona com «terme de construction, lambourde», si bé remetent a *basto* i *soutanoun*, allà potser més corrents, i d'altra part hi assenyala desviacions botàniques: *lambourd* 'tany o rebrot d'una branca ajaçada' (en l'arlesià M. de Truchet) i *lambourdo* «masse d'eau, typha, plante» (del qual tractà així mateix Schuchardt, *ZRPb.* xxxiii, 348).

De tota manera el mot és estrany a l'occità medieval, i si bé avui no pertany a l'ús més general del francès comú, és en el Nord de França on presenta més aplicacions especials en la tècnica d'oficis etc., i ja des d'antic, veg. Littré i Godefroy. Va ser l'objecte d'un estudi especial, acurat i convincent, per part de Bloch, en la *ZFSL* LIII (1933), 26ss. (espt. 30-2) (amb algun complement, *Rev. de Phil. Fr.* XLII, 154, cf. *Rom.* LX). L'assenyala ja, escrit *lamborde*, en un doc. de 1294 (seria més aviat 1304 segons el seu *Dict. Ét.*), amb el significat de «pièce de bois sur laquelle sont fixées les lames d'un parquet», o sigui els cairons o quadrats que formen un paviment de fusta. És comprèn que en viatjar el mot cap a migdia, com a terme de constructors i artesans, anés traslladant-se des de les peces dels paviments de fusta a les de grandària i forma semblant en un paviment de pedra o llosa, a mesura que aquests constructors del Nord s'avesaven als hàbits de construcció i pavimentació amb pedra, molt més general com més s'avança, dins de França, cap al Sud.

Bloch trobà una explicació etimològica convincent a base del sign. francès: compost del fr. ant. *laon* 'post' («planche») + *bourde* que allà apareix antigament amb els sentits de 'biga', 'bastó' i 'crotxa', i es degué extraure regressivament del tipus BURDONE, d'on vénen el nostre BORDÓ fr. *bourdon* 'fust (de llança), bastó

de pelegrí' i els seus congèneres romànics. Quant a *laon* s'usà generalment en francès antic en el sentit de 'post' o 'planxa de fusta', i la seva procedència del francès *LAÏO*, -ONS, germà de l'a-al. mj. *lade* m., al. mod. *laden* 'post', 'tauló', 'barra d'una finestra', 'taulell d'una botiga', i finalment 'botiga' no pot oferir cap dubte (altrament en alemany sembla haver-se produït un nus entre un mot d'aquest sentit i diversos homònims, parònims i quasi-sinònims, per als quals veg. Kluge-M., s. v. *Lade* f., *laden* v.1 i *laden* v.2, i cf. compostos com *ladenbüter*, *ladentisch*).

Com que un mot de la forma *laon*, segons les normes de la fonètica històrica francesa, en tot cas s'havia de reduir a *lān* (cf. *faon* pron. *fā*, *Laon*, *paon*, *ponceau* etc.) és clar que una primerenca contracció de *laon* + *bourde* en *lambourde* s'ajusta a les normes. I donat el sentit etimològic del mot francès, és natural que també hagi pres, més o menys localment, significats com 'branquilló' («rameau grêle»), d'on el citat prov. *lambourde* «typha» i 'fuet'.

Vejam ara alguns mots afins que ens podrien fer dubtar. En certs parlars llenguadocians (en particular a Montpezat del Tarn-et-Garonne) *uno labourèdo* designa una mena de llosa de pedra, especialment la que s'avança des del brocal del pou i serveix perquè el qui poa hi pugui descansar la galleda quan n'ha pujat aigua (KMeyer, *VKR* VI, 80). Crec que això s'explica per una espècie d'encreuament entre *lambourdo* i el mot gascò *labado* 'llosa' (veg. *LAPIDA*, *LLAUNA*, i l'article *labada* del meu *Voc. Ar.*). Especialment si és certa l'etimologia que en el *Voc. Ar.* vaig donar-ne a base de **lābeda* *LAPIDA* (amb trasllat modern de l'accent després de passar per *lābada*), és encara més fàcil que de l'encontre entre aquest *lābeda* i el francèsisme *lambourdo*, sorgís aquest llgd. *labourèdo*, en traslladar-se l'accent dels proparoxítons. Havent-se produït aquest encontre en els parlars occitans, s'explicaria encara millor que en arribar el mot a Catalunya ja designés només una llosa de pedra.

Tampoc ens desviaria de l'etimologia a base de manlleu del fr., el mot port. dial. *lambaz* que s'usa a Évora per a «certa variedade de tijolo» (o sigui de lloseta o rajol) (Leite, *RLus.* II, 22), car també aquest resultarà de l'expansió extra-francesa de *lambourde*, si bé contaminat per algun mot portuguès de tal significat; cf., especialment, ultra el port. *lápide*, cultisme, l'important grup de velles formes pre-romanes dels dialectes portuguesos, format entre altres per *lapa* 'llosa que sobresurt', 'cova' [907, 1295] i els seus derivats que exposo, en el *DECH* (s. v.), III, 579b55-580a17, i en particular *lapedo* 'conjunt de lloses' [1611].

No vull callar que durant bastant temps vaig estar especulant sobre altres etimologies per al nostre *llamborda*. El cast. *mampuesto* 'rajol, maó' i *mamposteria*, compost de *MANU* + *POSITUM* podria donar peu a imaginar que una vella combinació *MANU-POSITA* hagués donat **manubosda* i **mambosda*, dissimilat primer en **nambosda* i amb nova dissimilació **lambosda* (cf. port. *lembrar* < *MEMORARE*): quant al canvi de *sd* en *rd*, fóra d'esperar (*peborde* < *prebosde* *PRAEPOSITUS*,